

Sygn. akt VIII U 390/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Maria Pierzycka-Pająk
Protokolant:	Roman Czarnacki

po rozpoznaniu w dniu 30 kwietnia 2014 r. w Gliwicach

sprawy T. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania T. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 14 stycznia 2014 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje ubezpieczonej T. D. prawo do emerytury począwszy od 1 listopada 2013 r

(-) SSO Maria Pierzycka-Pająk

Sygn. akt VIII U 390/14

UZASADNIENIE

Decyzją z 14 stycznia 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonej T. D. prawa do emerytury w niższym wieku

w oparciu o art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz.U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.) w związku z tym, iż nie udowodniła ona 15 – letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach przy pracach wymienionych w wykazie A, a jedynie 14 lat i 11 miesięcy dni takiej pracy.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczona domagała się jej uchylecia i przyznania prawa do wcześniejszej emerytury. Podniosła, że zgodnie z zeznaniami świadków,

o przesłuchanie których wносиła, wykonywała pracę w warunkach szczególnych przez okres ponad 15 lat, tym samym spełnia warunki do przyznania prawa do emerytury. Nadto w toku procesu wносиła o zaliczenie do okresów pracy w warunkach szczególnych również wyłączonych przez ZUS okresów pobierania zasiłku chorobowego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, a dodatkowo szczegółowo wymienił jakie okresy zatrudnienia odwołującej zaliczył do okresów pracy w warunkach szczególnych. Nadto na rozprawie w dniu 30 kwietnia 2014r. sprecyzował, że z powyższych okresów wyłączył odwołującej przypadające po dniu 14 listopada 1991r. okresy pobierania zasiłku chorobowego.

Sąd ustalił co następuje:

Ubezpieczony T. D., urodzona (...) w dniu 27 listopada 2013r. złożyła wniosek o emeryturę w wieku niższym niż 60 lat z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Ubezpieczona 55 lat ukończyła(...)

Skarżąca, na dzień 1 stycznia 1999r., legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze ponad 20 lat, z tym że w ocenie ZUS udowodniła jedynie 14 lat i 11 miesięcy okresów pracy w szczególnych warunkach wymienionej w wykazie A.

Po przeanalizowaniu sprawy ZUS wydał zaskarżoną decyzję z dnia 14 stycznia 2014r.

Organ rentowy wydając zaskarżoną decyzję z uwzględnionych przez siebie, za pracę w warunkach szczególnych wyłączył okresy pobierania przez odwołującą zasiłku chorobowego w wymiarze 1 rok i 7 dni. Dodatkowo do pracy wykonywanej w warunkach szczególnych organ rentowy nie uwzględnił odwołującej również okresu od początku zatrudnienia w Fabryce (...) w S. w okresie do 1 listopada 1984r., bowiem ze zgromadzonej dokumentacji nie wynika, iż w tym czasie wykonywała pracę w warunkach szczególnych.

W toku procesu Sąd, w oparciu o przedłożone przez odwołującą oryginalne zaświadczenie nr C/213 z dnia 1 czerwca 1981r. Sąd ustalił, że odwołująca z tą datą uzyskała uprawnienia do obsługi suwnic kategorii III-S typu suwnicowo – hakowego sterowanych

z kabiny i ładowarek magazynowych. Dodatkowo na podstawie dokumentów w aktach osobowych ubezpieczonej, a zwłaszcza orzeczenia psychologicznego z dnia 24 marca 1981r. potwierdzającego jej zdolność do obsługi suwnic sterowanych z góry, jak również wewnętrznej korespondencji z dnia 28 października 1981r., w której Kierownik Wydziału Obróbki Plastycznej zwraca się do dyrekcji o zmianę angażu odwołującej na stanowisko suwnicowej od 1 listopada 1981r. oraz o wyjaśnienia odwołującej słuchanej w charakterze strony, Sąd ustalił, iż niewątpliwie w okresie od 1 listopada 1981r. do 31 października 1984r. ubezpieczona, tak jak od 1 listopada 1984r. również wykonywała stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę suwnicowej. W szczególności w okresie od 1 listopada 1981r. do 31 października 1984r. charakter i wymiar wykonywanej przez nią pracy był identyczny, jak praca wykonywana od 1 listopada 1984r. Przez cały ten czas ubezpieczona za pomocą suwnicy sterowanej z kabiny, podnosiła i przewoziła różnego rodzaju elementy stalowe na wydziale tłoczarni.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie: zaświadczenia nr C/213 z dnia 1 czerwca 1981r. (k.22), wyjaśnień odwołującej słuchanej w charakterze strony (nagranie z rozprawy z dnia 30 kwietnia 2014r. minuty 31.58 i n.) oraz akt osobowych ubezpieczonej z okresu zatrudnienia w Fabryce (...) w S. (koperta k.15), a także jej akt emerytalnych dołączonych do akt niniejszej sprawy.

Zebrany materiał dowodowy Sąd uznał za kompletny i wystarczający do poczynienia ustaleń faktycznych oraz do rozstrzygnięcia sprawy. W szczególności Sąd uznał za w pełni wiarygodne w zakresie niekwestionowanym przez strony, wyliczenia organu rentowego w zakresie ilości uznanych przez ZUS okresów pracy w warunkach szczególnych. Ponadto przebieg zatrudnienia odwołującej a w szczególności wykonywania przez nią pracy suwnicowej, jednoznacznie wynika z jej wyjaśnień w kontekście zapisów w jej dokumentacji osobowej.

Z powyższych względów Sąd pominął dowód z zeznań świadków I. W. i D. W. uznając, że okresy pracy w warunkach szczególnych uwzględnione przez ZUS

w wymiarze 14 lat, 11 miesięcy i 23 dni, po ewentualnym doliczeniu do takiej pracy, spornych zasiłków chorobowych bądź wynikającego niewątpliwie z przeprowadzonych dowodów okresu pracy jako suwnicowej od roku 1981, pozwolą na uznanie, że odwołująca wykazała 15 letni okres wykonywania takiej pracy. Natomiast kwestia ewentualnego zaliczenia do takiej pracy okresu pobierania zasiłków chorobowych jest kwestią natury prawnej i przy niekwestionowaniu przez żadną ze stron, samego istnienia i czasokresu tych okresów, nie wymaga dowodzenia w toku procesu.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonej, T. D. zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227, ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku o otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

W zakresie określenia wieku emerytalnego, o którym mowa w art. 32 ust. 1 ww. ustawy, rodzajów prac lub stanowisk oraz warunków, na podstawie których ubezpieczonym przysługuje prawo do emerytury art. 32 ust. 4 odsyła do uregulowań Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz.43 ze zm.).

Zgodnie z treścią § 2 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym akcie prawnym są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

W myśl § 3 i 4 rozporządzenia, pracownica która wykonywała prace w szczególnych warunkach, wymienione w załączonym do rozporządzenia wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnęła wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet
2. ma wymagany 20 letni okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Według oceny Sądu postępowanie dowodowe przeprowadzone w tej konkretnej sprawie wykazało, że ubezpieczona T. D., z dniem 29 czerwca 2013r ukończyła 55 rok życia, nie jest członkiem OFE i na dzień 31 grudnia 1998r. udowodniła łącznie ponad 20 lat okresów składkowych i nieskładkowych, w tym ponad 15 lat pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach. Zgodnie bowiem z wykazem A, dział III poz. 86 załącznika do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983r. prace polegające na obsłudze suwnic, uprawniają do niższego wieku emerytalnego.

W ocenie Sądu orzekającego, do pracy w warunkach szczególnych należało bowiem zaliczyć oprócz okresów uznanych przez ZUS także okres od 1 listopada 1981r. do 31 października 1984r., kiedy pracodawca przypisał ubezpieczonej formalnie stanowisko pracownika transportu, mimo iż faktycznie, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wykonywała pracę suwnicowej. Znamiennym jest, że od 1 listopada 1984r. pracodawca formalnie przypisał jej już stanowisko suwnicowej i organ rentowy okres ten zaliczył do pracy w warunkach szczególnych, a nie zaliczył wcześniejszego okresu, mimo, że faktyczny charakter i wymiar pracy odwołującej nie uległ żadnej zmianie.

Bez znaczenia pozostaje również fakt, że pracodawca odwołującej nie potwierdził jej spornego okresu w świadectwie pracy w warunkach szczególnych, bowiem fakt wykonywania takiej pracy został wykazany w postępowaniu sądowym za pomocą innych dowodów.

W postępowaniu odwoławczym przed Sądem nie obowiązują bowiem ograniczenia dowodowe jakie występują w postępowaniu o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym, a Sąd może ustalić okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość jak: okresy zatrudnienia - w tym wykonywanie pracy w warunkach szczególnych, za pomocą wszelkich środków dowodowych, przewidzianych w kodeksie postępowania cywilnego (por. uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984r. III UZP 6/84, uchwała Sądu Najwyższego z 21 września 1984r. III UZP 48/84, wyrok Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2006r., I UK 179/06, LEX nr 342283).

Dodatkowo Sąd zauważył, że organ rentowy wyłączył również z okresów pracy w warunkach szczególnych odwołującej okresy pobierania zasiłków chorobowych przypadających w okresie od 14 listopada 1991r. a przed dniem 1 stycznia 1999r., w ilości 1 roku i 7 miesięcy.

Sąd tego poglądu nie podziela, mając na uwadze stanowisko judykatury i doktryny, w szczególności wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 2010r., sygn. akt II UK 313/09 (OSNP 2011/19-20/260, lex nr 987667), wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 29 maja 2012r., sygn. III AUa 2385/11.

W tym miejscu należy powtórzyć za Sądem Najwyższym, iż: „Osiągnięcie do dnia 1 stycznia 1999r. okresu pracy w szczególnych warunkach, o którym mowa w art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1 tej ustawy, obowiązujących od dnia 1 lipca 2004r.”.

Mając na względzie treść zacytowanego orzeczenia Sądu Najwyższego należy podnieść, że sytuacja osób wymienionych w art. 184, opisywana w doktrynie jako ekspektatywa prawa podmiotowego, polega na spełnieniu się tylko części stanu faktycznego koniecznego do nabycia prawa, które poprzedza i zabezpiecza przyszłe prawo podmiotowe. Uwzględnianie ochrony praw w trakcie nabywania, aprobowane i wskazywane w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości (por. wyrok z dnia 3 października 2002r., A. P., sprawa C-347/00, (...) 2002 s. I- (...)), znajdowało wyraz także w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. uchwałę składu siedmiu sędziów z dnia 27 kwietnia 2000r., III ZP 2/00, OSNAPiUS 2000

nr 16, poz. 620 oraz wyroki: z dnia 4 grudnia 2003r., I PK 111/03, OSNP 2004 nr 21, poz. 368; z dnia 24 września 2004r., II PK 25/04, OSNP 2005 nr 10, poz. 141 i wcześniejszy z dnia

19 listopada 1993r., II URN 47/93, OSNCP 1994 nr 5, poz. 117). Także Trybunał Konstytucyjny stosunkom tym niejednokrotnie dawał ochronę, jeżeli miały postać ekspektatywy maksymalnie ukształtowanej, czyli sytuacji prawnej, która spełnia zasadniczo wszystkie przesłanki ustawowe nabycia prawa do emerytury pod rządami dawnej ustawy, bez względu na stosunek do niej ustaw późniejszych. Trybunał uznawał je za postaci praw podmiotowych, do których znajduje zastosowanie ochrona praw nabytych (por. wyroki z dnia 30 listopada 1988r., K 1/88, OTK 1988 nr 1, poz. 6; z dnia 22 czerwca 1999r., K 5/99, OTK 1999 nr 5, poz. 100; z dnia 23 listopada 1998r., SK 7/98, OTK 1998 nr 7, poz. 114 i przede wszystkim orzeczenie z dnia 11 lutego 1992r., K 14/91, OTK 1992 nr 1, poz. 7).

Uwzględniając, że ochrona ekspektatywy może wynikać z jej istoty, lecz także zyskiwać wzmocnienie w prawie, należy stwierdzić, że funkcję takiego wzmocnienia spełnił art. 184 ustawy o emeryturach i rentach wobec pozostających w toku stosunków nabywania prawa do emerytury z tytułu wykonywania zatrudnienia w szczególnych warunkach

przed dniem 1 stycznia 1999r. W przepisie tym ustawodawca utrwalił sytuację osób, które w dniu wejścia w życie ustawy wypełniły warunki stażu szczególnego i ogólnego i zadeklarował ich przyszłe prawo do emerytury w wieku wcześniejszym; przez wydanie tego przepisu nastąpił stan związania, tj. zobowiązania się przez Państwo do powstrzymania się od jakiegokolwiek ingerencji w istniejące prawo tymczasowe. Wobec tego przewidziana w ustawie ekspektatywa prawa do emerytury nie mogła wygasnąć na skutek nowej regulacji ustalania stażu zatrudnienia. Gwarancji przyszłego prawa do emerytury złożonej wobec osób, o których mowa w art. 184 ustawy, ustawodawca nie mógł już naruszyć przez ustalenie innego sposobu wyliczenia ich stażu ubezpieczenia. Stąd ocena, że wykazanie w dniu 1 stycznia 1999r. określonego w art. 184 ustawy okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego, według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1 obowiązujących po dniu 1 lipca 2004r. Pogląd ten wzmacnia treść art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej, odsyłająca w zakresie warunków emerytalnych do przepisów dotychczasowych (obowiązujących przed dniem 1 stycznia 1999r.) (vide - wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 2010r., sygn. akt II UK 313/09 (OSNP 2011/19-20/260, lex nr 987667).

Z powyższych przyczyn, Sąd stwierdził, że T. D. z momentem złożenia wniosku emerytalnego, spełnia łącznie wszystkie warunki niezbędne do przyznania emerytury z obniżonego wieku, wynikające z treści art. 184, ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 ze zmianami), a tym samym jej odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Biorąc wszystkie powyższe względy pod uwagę, Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł, jak sentencji wyroku przyznając ubezpieczonej prawo do emerytury wcześniejszej od dnia 1 listopada 2013r., tj. od miesiąca zgłoszenia wniosku.

SSO Maria Pierzycka – Pająk

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...),

3.(...)

G., (...)

(...)